

УДК 378.141: 811.114

ІНТЕНСИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО” АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ

Миркович І. Л.
mirkovi4@ukr.net

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського
Дата надходження 13.02.2018. Рекомендовано до друку 20.04.2018.

Анотація. У статті досліджується проблема навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” англomовної професійної лексики в інтенсивному режимі. В роботі розглянуто наявні інтенсивні методи навчання. Докладно представлено компресійний метод інтенсивного навчання іноземних мов, запропонований проф. Р.Ю. Мартиновою, як альтернативу функціонуючим методам. Описано та проілюстровано прикладами комплекс вправ для навчання майбутніх художників англomовної професійної лексики у світлі компресійного методу інтенсивного навчання, який базується на: системному повторенні виучуваного лексичного матеріалу, його смислового об’єднанні, варійованому вживанні лексики в різнолінгвістичному оточенні.

Ключові слова: інтенсивне навчання, компресійний метод, англomовна професійна лексика, студенти спеціальності “Образотворче мистецтво”.

Миркович И. Л. Южноукраинский национальный педагогический университет имени К.Д. Ушинского

Интенсивное обучение студентов специальности “Изобразительное искусство” англоязычной профессиональной лексике

Аннотация. В статье исследуется проблема обучения студентов специальности “Изобразительное искусство” англоязычной профессиональной лексике в интенсивном режиме. В работе рассмотрены существующие интенсивные методы обучения. Подробно описан компрессионный метод интенсивного обучения иностранным языкам, предложенный проф. Р. Ю. Мартыновой, как альтернатива функционирующим. Описан и проиллюстрирован примерами комплекс упражнений для обучения будущих художников англоязычной профессиональной лексики в свете компрессионного метода интенсивного обучения.

Ключевые слова: интенсивное обучение, компрессионный метод, англоязычная профессиональная лексика, студенты специальности “Изобразительное искусство”.

Mirkovich I. South-Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinskiy

Intensive teaching English professional vocabulary to the students majoring in Art

Abstract. Introduction. The article deals with the problem of teaching students majoring in Art English professional vocabulary in the intensive way. **Purpose.** The intensive methods of teaching foreign languages have been brought to light. The compressive method of intensive teaching foreign languages, introduced by prof. R. Martynova, as an alternative to the existing ones, has been described in detail. **Methods.** The conducted research is based on using the methods of studying and analyzing existing intensive methods of teaching foreign languages, determining their advantages and disadvantages; experimental teaching students majoring in Art English professional vocabulary based on the compressive method of intensive teaching. **Results.** The peculiarities of the process of teaching English professionally-oriented vocabulary based on the compressive method of intensive teaching are revealed. The stages of training of the students majoring in Art English professional vocabulary are characterized and illustrated by the examples of exercises. **Conclusion.** To sum up, the experimental teaching has proved the validity of the suggested method of teaching. The systemic repetition of lexical material, its semantic association, the varied use of vocabulary in different linguistic environments don't allow to forget the lexical material under study and ensure the constant expansion of the students' speech abilities on the definite topic.

Key words: intensive teaching, compressive method, English professional vocabulary, students majoring in Art.

Необхідність удосконалення та реформування системи освіти відповідно до міжнародних стандартів є актуальною для входження України до світового співтовариства. Інтенсифікація міжнародних зв'язків України стала поштовхом до підготовки кваліфікованих фахівців, здатних ефективно спілкуватися іноземною мовою зі своїми партнерами. Крім того, більшість українських фахівців прагнуть оволодіти іноземними мовленнєвими вміннями на високому рівні за короткий час. Саме тому роль інтенсивних методів навчання наразі стала актуальною як ніколи і перебуває в центрі уваги багатьох дослідників. Така тенденція призводить до необхідності впровадження нових методів навчання іноземних мов у вишах і покращення якості професійної підготовки майбутніх фахівців до іноземної комунікації. Однак необхідно зазначити, що ефективне спілкування, в свою чергу, неможливе без знання лексики іноземної мови як підґрунтя для розвитку комунікативних умінь та володіння нею на безперешкодному рівні.

Проблема формування іноземної лексичної компетентності досліджувалась у роботах українських і зарубіжних учених і торкалася навчання різнопрофільних фахівців у галузях: природничих наук (Н. Микитенко), правознавства (З. Соломко, А. Посохова), економіки (С. Боднар, Г. Гринюк, А. Котловський, Ю. Семенчук, І. Чорна), медицини (Л. Бірецька), безпеки життєдіяльності (В. Терещук), металургії (І. Ярема), нафтогазової промисловості (Ю. Черевко). Попри увагу методистів до питань формування іноземної лексичної компетентності різнопрофільних спеціалістів, студенти напряму підготовки “Мистецтво” ще не були об'єктом дослідження.

Звідси **метою** статті є схарактеризувати інтенсивне навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” англомовної професійної лексики, який відбувається.

Завданнями статті є: 1) вивчити наявні інтенсивні методи навчання іноземних мов і визначити їхні переваги та недоліки; 2) проаналізувати особливості інтенсивного навчання іноземних мов на основі компресійного методу, запропонованого проф. Р. Мартиною, як альтернативи функціонуючим методам; 3) розробити комплекс вправ для навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” англомовної професійної лексики на основі компресійного методу інтенсивного навчання іноземних мов.

Методи дослідження: вивчення й аналіз наявних інтенсивних методів навчання іноземних мов; визначення переваг і недоліків проаналізованих методів навчання з метою виявлення їхніх резервних можливостей; експериментальне навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” англомовної професійної лексики в світлі компресійного методу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтенсивні методи навчання іноземних мов досліджували такі вчені, як: Л. Близніченко (1966), Л. Гегечкори (1978), Г. Китайгородська (1981), О. Леонт'єв (1982), Г. Лозанов (1970), В. Петрусинський (1987), А. Плєсневич (1977), О. Селіванова (1993), П. Сердюков (1984), О. Тарнопольський (2008), І. Шварц (1971), І. Шехтер (1977), P. Calve (1991), J. Cummins (2002), E. Day, D. Horn (1990), F. Frisson-Rickson, J. Rebuffot (1986), S. Shapson (1993), M. Swain, R.K. Johnson (1997).

Сугестопедичний метод (Г. Лозанов, Г. Китайгородська) передбачає розкриття і розвиток всебічних резервних можливостей особистості: пам'яті, інтелектуальної активності, творчих здібностей. Метод ґрунтується на таких принципах: 1) навчання відбувається у двох планах – свідомому і підсвідомому, 2) мовний матеріал засвоюється в атмосфері гри, 3) активізація матеріалу здійснюється за допомогою драматизації, 4) у центрі уваги – усномовленнева комунікація, 5) навчальний матеріал вводиться на основі значних за обсягом полілогів і супроводжується перекладом на рідну мову тих, хто навчається, 6) створюються сприятливі умови для усунення психологічних бар'єрів, які виникають у ситуаціях навчання (Китайгородская, 1982; Lozanov, 2005).

Емоційно-смысловий метод І. Шехтера ґрунтується на положенні, що оволодіння іноземною мовою має відбуватися подібно до породження мовлення рідною мовою. Тобто вивчення мови не повинно зводитися до заучування слів і правил, а замість цього пропонується породження

мови, її розвиток і корекція. Для забезпечення породження мовлення студентам надаються мовленнєві зразки у вигляді осмислених фраз (коли зрозуміло, чому хтось так сказав і для чого), які пропонується повторювати вголос. Сам процес породження мовлення відбувається на підсвідомому рівні (Шехтер, 1977).

Гіпнопедія (Л. Близниченко) являє собою навчання під час природного сну, що складається з чергування активних і пасивних стадій і полягає в багаторазовому повторенні одного й того самого матеріалу без будь-якої зміни в його послідовності одразу після засинання і безпосередньо перед пробудженням (Близниченко, 1966). Релаксопедія (І. Шварц) передбачає навчання в стані релаксації, тобто під впливом аутогенного тренування в того, хто навчається, розвивається стан м'язового і психічного спокою, що стимулює процеси сприйняття, пам'яті, уваги, уваги. Навчальний матеріал пред'являється після введення тих, хто навчається, в стан релаксації. Активізація засвоєного матеріалу відбувається після виходу з релаксації (Шварц, 1973). Ритмопедія (Г. Бурденюк, Я. Маркман) – це навчання, яке засноване на ідеї, що ті чи інші ритми тіла відповідають за певний стан нервової системи людини. Комплексний вплив на ці ритми здійснюється за допомогою світла, кольору і звуку через зорові і слухові аналізатори і дає змогу формувати необхідний для навчання стан тих, хто навчається, та створює умови для запам'ятовування великого обсягу інформації за одиницю часу (Щукин, 2008).

Метод занурення (А. Плєсневич, О. Тарнопольський, J. Cummins) означає навчання в штучно створеному мовному середовищі з виключенням рідної мови під час комунікації, що забезпечує тих, хто навчається, можливістю безпосереднього усного спілкування в умовах, які максимально наближені до реальних умов (Тарнопольський, 2008; Cummins, 1998).

Однак, як зауважує С. Боднар, одна частина з вищезазначених методів передбачає активізацію підсвідомого (гіпноідні методи), інша – не припускає активізації підсвідомого, а акцентує використання ігрової, рольової діяльності. Але всі методи обґрунтовують необхідність засвоєння великих обсягів матеріалу та їх вживання в мовленні. Такий шлях виявився нетехнологічним, тому що запам'ятовування великих обсягів мовного / мовленнєвого матеріалу не відбувалося достатньою мірою. Оперативна пам'ять утримувала його в незначному обсязі, і протягом нетривалого часу студенти могли використовувати у власному мовленні лише цю малу частину мовної та мовленнєвої інформації (Воднар, 2017, р. 24). Відтак, ми згодні з точкою зору авторки, яка вважає за доцільне звернутися до такої форми інтенсивного навчання, в якій не потрібно заучувати великі обсяги матеріалу, але при цьому забезпечується досягнення високого рівня мовленнєвих умінь у скороченому за часом процесі навчання.

Ця ідея призвела нас до компресійного методу інтенсивного навчання іноземних мов, запропонованого проф. Р. Мартиновою (2017), який ґрунтується на синергетичній взаємодії великих і малих величин, при якій малі величини за певних обставин трансформуються у великі і навпаки. У цьому разі компресії підлягає обсяг мовного матеріалу, а значить, і скорочення навчального часу на його засвоєння. Але при цьому якість мовленнєвої діяльності не знижується, а підвищується за рахунок вживання кожної виучуваної мовної одиниці в її максимально можливому лінгвістичному і тематичному оточенні. Вчена стверджує, що досягається такий рівень засвоєння матеріалу шляхом його шестиетапного вживання. Так, перший етап вживання нового мовного явища забезпечує його введення в короткострокову пам'ять, яка зберігає інформацію не більш ніж 8 годин. Другий етап вживання того самого явища в іншому мовному оточенні забезпечує його введення на проміжний рівень запам'ятовування, що гарантує утримання його у пам'яті протягом 72-х годин. Третій етап вживання матеріалу в іншому мовному оточенні забезпечує його введення в довготривалу пам'ять, однак ще не передбачає його відтворення через відтермінований період. Четвертий етап вживання того самого матеріалу в четвертому варіанті його мовного оточення забезпечує введення в такий вид довготривалої пам'яті, яка передбачає його вільне використання у будь-який термінований

час. П'ятий етап вживання забезпечує його перехід в клішовані мовленнєві одиниці, завжди готові до використання у будь-якій мовленнєвій ситуації. Шостий етап вживання того самого матеріалу в новому мовному оточенні допускає можливість його перетворення, зокрема: скорочення, розширення, уточнення (Китайгородская, 1982).

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо можливості застосування компресійного методу в процесі навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” англомовної професійної лексики. Спочатку визначимо види англомовних лексичних знань, навичок і вмінь, якими мають володіти студенти художньо-графічного факультету.

З-поміж *лексичних знань* виокремлюються знання семантики лексичної одиниці, необхідної для її усвідомленого засвоєння; утворення нових слів шляхом морфологічних перетворень знайомих слів; лексичної сполучуваності слів; фахових термінів; правил вживання виучуваної лексики в зв'язних за значенням реченнях; соціокультурних лексичних одиниць художньо-графічної тематики; сталих виразів; усномовленнєвих формул для дотримання правил мовленнєвого етикету.

Різновидами лексичних навичок є: впізнавання виучуваних професійних лексичних одиниць в словосполученнях або у зв'язних за змістом реченнях, що утворюють мінітексти монологічного і діалогічного характеру (рецептивні навички); відтворення фахових словосполучень / речень з виучуваними лексичними одиницями, рідною мовою при їх зоровому і слуховому сприйнятті англійською мовою (рецептивні навички); відтворення фахових словосполучень / речень з виучуваними лексичними одиницями, англійською мовою при їх зоровому і слуховому сприйнятті рідною мовою (репродуктивні навички); вживання вивчених лексичних одиниць у різних професійних контекстах; розпізнавання й уживання соціокультурних фахових лексичних одиниць при побудові мовленнєвого акту англійською мовою; вибору мовної форми і способу її вираження залежно від характеру мовленнєвого акту.

Різновидами лексичних умінь є: вживання без попередньої підготовки різнотипних словосполучень / речень (раніше вивчених граматичних структур) з кожною вивченою лексемою у властивих їй формах і функціях; складання зв'язних за змістом речень у вигляді монологічних або діалогічних висловлювань з кожною вивченою професійною лексемою; використання соціокультурних лексичних одиниць у власних висловлюваннях; вживання професійних сталих виразів у мовленні.

Отже, навчання студентів художньо-графічного факультету англомовної професійної лексики передбачає здобуття знань ізольованих слів / фахової термінології / професійних виразів / соціокультурної лексики; формування навичок їх уживання в поєднанні з раніше вивченими на рівні словосполучень і окремих речень; розвиток умінь вживати кожен лексичну одиницю / термін чи лексичне явище у власному професійному мовленні.

Теми, виучувані у II семестрі студентами 1-го курсу спеціальності “Образотворче мистецтво”, були такі: “Classification of Art. Painting. Graphics. Sculpture. Applied Arts”; “Genres of painting. Art as a process”; “Landscape painting. The influence of Italian, Flemish and Danish traditions in works of John Constable”; “History of easel painting. European representatives of easel painting; Painting techniques”; “Description of the picture: theme and plot, composition, model, color, style of painting”. Для кожної теми ми підбрали базові тексти, в яких виучувана професійна лексика повторювалася з тексту в текст у різних мовних оточеннях. До змісту навчальної дисципліни на початковому ступені інтенсивного навчання входить приблизно 1000 лексичних одиниць. Увесь навчальний мовний матеріал організовано в тексти-полілоги, додаткові тексти, вправи/ завдання і розподілено за принципом комунікативної потреби, яка виникає в певній мовленнєвій ситуації. Заняття проводились тричі на тиждень по 2 години.

Навчання іншомовної професійної лексики передбачало здобуття студентами рецептивних і репродуктивних знань професійних слів і висловів; формування рецептивних і репродуктивних навичок вживання лексичного матеріалу; розвиток умінь вживати виучувані професійні

слова і вислови в нових словосполученнях і реченнях на умовно-мовленнєвому рівні; розвиток у студентів умінь вживати виучувані слова і вислови у власному мовленні, тобто на мовленнєвому рівні.

Зауважимо, що вживання нових лексичних одиниць опрацьовується у взаємозв'язку з раніше вивченими одиницями у всіх видах мовленнєвої діяльності. Нові лексичні одиниці, переходячи з першої теми до другої, з другої до третьої тощо, вживаються в різних контекстах і в різних похідних формах (наприклад, to paint – painter – painting). У такий спосіб забезпечується їх багаторазове повторення, що є обов'язковим для повного засвоєння лексичного матеріалу, за методикою Р. Мартинової (2002). Нові слова з наступних тем додаються до загального списку слів і також починають повторюватися із заняття в заняття. При цьому треба стежити, щоб усі нові слова систематично повторювалися.

Продемонструємо приклад багаторазового вживання фахової лексичної одиниці (painter), яка послідовно спостерігається в шести навчальних текстах (у шести темах) у різних мовних оточеннях. 1. Dear students, I'm going to introduce you to a famous *painter*. 2. I'm glad to go to the museum and meet there contemporary Ukrainian *painters*. 3. You know, we have read the text about English *painters*. 4. Unfortunately, I know nothing about Dutch *painters*. 5. (The man is speaking on the phone): Hello, this is *painter* Nick Brown. I have some information for you. 6. In the museum there are many wonderful pictures of the well-known *painters*.

Констатуємо, що, згідно з методикою Р. Мартинової (2017), кожне наступне вживання лексичної одиниці, що підлягає запам'ятовуванню, збільшує якість оволодіння нею.

Наведемо приклади вправ на опрацювання нових професійних лексичних одиниць за темою "Classification of Art. Painting. Graphics. Sculpture. Applied Arts".

Вправа 1. Мовна, презентаційна. Мета: ввести нову лексику і семантизувати її. Інструкція: Прочитайте нові слова і словосполучення вголос, зверніть увагу на їх значення. Запишіть до словника з перекладом.

Вправа 2. Мовна, перекладна. Мета: сприяти запам'ятовуванню нового мовного матеріалу. Інструкція: а) закрийте праву частину сторінки словника і перекладіть слова і вислови рідною мовою; б) закрийте ліву частину сторінки і перекладіть слова і вислови англійською мовою; в) перекладіть ці самі вислови рідною мовою, сприймаючи їх на слух.

Вправа 3. Мовна, селективна. Мета: вчити студентів обирати потрібну форму виучуваних слів і висловів. Інструкція: прочитайте словосполучення, вибираючи з дужок потрібну форму слова.

Вправа 4. Мовна, трансформаційна. Мета: вчити студентів трансформувати вивчену лексику в різні граматичні форми. Інструкція: прочитайте словосполучення і змініть їх таким чином, щоб, наприклад, прикметники вживалися у вищому та найвищому ступенях.

Вправа 5. Мовна, перекладна. Мета: сприяти запам'ятовуванню нового мовного матеріалу. Інструкція: прочитайте речення, замінюючи слова і вислови, подані в дужках, на їх англійський еквівалент.

Вправа 6. Мовна, селективна. Мета: сприяти запам'ятовуванню нового мовного матеріалу. Інструкція: прочитайте слова і напишіть до кожного з них не менше двох: а) синонімів, б) антонімів.

Для формування навичок вживання виучуваного професійного лексичного матеріалу в словосполученнях і реченнях студентам пропонуються такі вправи.

Вправа 1. Передмовленнева, рецептивна. Мета: вчити читати словосполучення і речення з виучуваними лексичними одиницями і перекладати їх рідною мовою. Інструкція: прочитайте словосполучення і речення англійською мовою і перекладіть їх рідною мовою.

Вправа 2. Передмовленнева, рецептивно-репродуктивна. Мета: вчити сприймати на слух інформацію, подану в словосполученнях і реченнях англійською мовою. Інструкція: закрийте підручники, прослухайте словосполучення і речення і відтворить їх рідною мовою.

Вправа 3. Передмовленнєва, комбінована. Мета: вчити студентів конструювати фрази. Інструкція: а) прочитайте початок речення і закінчіть його. Оберіть один з україномовних варіантів, поданих нижче, перекладіть його та додайте у речення; б) почніть надані речення одним з варіантів, наведених нижче.

Вправа 4. Передмовленнєва, продуктивна. Мета: навчити складати власні словосполучення і речення з виучуваною лексикою. Інструкція: напишіть і відтворить по три словосполучення / речення з кожним терміном.

Вправа 5. Передмовленнєва, продуктивна. Мета: вчити студентів складати власні висловлювання з новою лексикою. Інструкція: а) прочитайте речення і висловіть англійською мовою обґрунтовану підтримку, використовуючи нові слова; б) прочитайте речення і висловіть обґрунтовану незгоду.

Вправа 6. Передмовленнєва, перекладна, з регламентацією часу. Мета: вчити студентів вільно і безпомилково перекладати мовний матеріал, що вивчається. Інструкція: перекладіть речення англійською мовою за 3 хвилини. (У завданні надається 10 речень. Кожні два зв'язані змістовно).

Для розвитку вміння вживати виучувані професійні слова і вислови в нових словосполученнях і реченнях (на умовно-мовленнєвому рівні) пропонуються такі види вправ.

Вправа 1. Передмовленнєва, репродуктивна. Мета: вчити читати текст з вивченим матеріалом і викладати його зміст з опертям на запитання. Інструкція: прочитайте текст, дайте відповідь на запитання і перекажіть прочитане.

Вправа 2. Передмовленнєва, репродуктивна. Мета: вчити викладати інформацію з використанням вивченої лексики. Інструкція: прочитайте фаховий текст і перекажіть прочитане з опертям на деталізуючі запитання.

Вправа 3. Передмовленнєва, репродуктивна. Мета: сприяти запам'ятовуванню ключових запитань-кліше, які визначають сутність тексту. Інструкція: прочитайте запитання і дайте відповідь на них. Закрийте ліву частину сторінки, перекладіть запитання англійською мовою і запропонуйте іншим студентам відповісти на них.

Вправа 4. Передмовленнєва, репродуктивна. Інструкція: опишіть картину, про яку йшлося в тексті, використовуючи фрази з тексту.

Для розвитку в студентів умінь вживати виучувані слова і вислови у власному мовленні (мовленнєвому рівні) ми пропонуємо такі вправи.

Вправа 1. Мовленнєва, продуктивна. Мета: вчити студентів вільно оперувати професійною лексикою, безпомилково вживаючи її у власному мовленні. Інструкція: складіть діалог на тему “My favourite painter, his famous pictures, his style”.

Вправа 2. Мовленнєва, продуктивна. Мета: вчити студентів вільно оперувати професійною лексикою, безпомилково вживаючи її у власному мовленні. Інструкція: підготуйте доповідь про один з художніх напрямів: 1) classicism, 2) romanticism, 3) realism, 4) impressionism, 5) cubism, 6) expressionism, 7) surrealism.

Вправа 3. Мовленнєва, продуктивна. Мета: вчити студентів вільно оперувати професійною лексикою, безпомилково вживаючи її у власному мовленні. Інструкція: опишіть подану картину. “Pay attention to the composition, the disposition of figures, the colouring. Name the painter and the trend in which the picture is represented”.

Вправа 4. Мовленнєва, продуктивна. Мета: вчити студентів вільно оперувати професійною лексикою, безпомилково вживаючи її у власному мовленні. Інструкція: закінчіть думку, розмірковуючи “how to acquire knowledge of different trends, schools, painters”.

1. It goes without saying that before looking at pictures you are supposed to know something about the artists who created them, about the time in which they worked, about the artist's style. You see...

2. I think the most important thing is to look at pictures, to return to them again and again. In this way, through repetition you are sure to get your own vision of the paintings, make them part of your own experience. You see...

Вправа 5. Мовленнєва. Інструкція: Мета: навчити студентів адекватно вживати професійну лексику у власному мовленні залежно від ситуації. Інструкція: Dramatize the situation.

A guide in a picture gallery comments on the paintings of the old masters. Mrs. Smith, a middle-aged woman, one of the tourists, is listening to the guide's explanations. But she keeps interrupting the guide with many rather pointless questions. Another tourist, Mrs. Brown, interrupts the guide too by expressing her emotions about the pictures all the time. One man of this group, Mr. Cook, likes the pictures of modern art and he says about it permanently. He asks to return to the hall where these pictures are exhibited. He gives his reasons for it.

Висновки. Інтенсивне навчання англomовної професійно орієнтованої лексики студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” є складним і багатоступеневим процесом, неможливим без використання відповідного комплексу вправ, підґрунтям якого є системне повторення лексичного матеріалу, його смислове об'єднання, варійоване вживання лексики в різномовному оточенні, що не призводить до його забування і в такий спосіб забезпечує постійне розширення мовленнєвих можливостей студентів у межах виучуваної професійної тематики.

Перспективи дослідження. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в науковому обґрунтуванні та практичному розробленні моделі організації інтенсивного навчання студентів напряму підготовки “Мистецтво”, спеціальності “Образотворче мистецтво” англomовної професійної лексики.

ЛІТЕРАТУРА

- Близниченко, Л. А. (1966). *Ввод и закрепление информации в памяти человека во время естественного сна*. Киев, СССР: Наукова думка.
- Китайгородская, Г. А. (1982). *Методика интенсивного обучения иностранным языкам*. Москва, СССР: Высшая школа.
- Мартинова, Р. Ю. (2002). *Системно-коммуникативный способ навчання іноземних мов*. Український патент. № 48831.
- Мартинова, Р. Ю. (2017). Загальна характеристика компресійного методу інтенсивного навчання іноземних мов. В *Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі*. Матеріали III Міжнародного Конгресу, м. Одеса, 18-20 травня 2017 (сс. 546-547). Одеса, Україна: Видавничий дім “Гельветика”.
- Сердюков, П. И. (1984). *Основы интенсивного курса обучения иностранным языкам*. Киев, СССР: Вища школа.
- Тарнопольский, О. Б. (2008). *Методика англоязычного погружения в обучении английскому языку и специальным дисциплинам в экономических вузах*. Днепропетровск, Украина: ДУЕП.
- Шварц, И. Е. (1973). Релаксопедия как средство интенсификации учебно-воспитательного процесса. В *Проблемы суггестологии*. Тезисы докладов I Международного симпозиума по проблемам суггестологии, 5-10 июня 1973 (сс. 350-357). София, Болгария: Наука и искусство.
- Шехтер, И. Ю. (1977). Роль смыслообразовательных процессов при речепорождении. *Вопросы философии*, 12, 68-74.
- Щукин, А. Н. (2008). *Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам*. Москва, Российская Федерация: Филоматис.
- Bodnar, S. (2017). Characterization of speech material according to the essence of compressive method of intensive teaching foreign languages. *Наука і Освіта*, 10, 24-31.

- Cummins, J. (1998). Immersion education for the millennium: What have we learned from 30 years of research on second language immersion? In M. R. Childs & R. M. Bostwick (Eds.), *Learning through two languages: Research and practice. Second Katoh Gakuen International Symposium on Immersion and Bilingual Education* (pp. 34-47). Japan: Katoh Gakuen.
- Johnson, R., & Swain, M. (1997). *Immersion education: International perspectives*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Lozanov, G. (2005). *Suggestopaedia – desuggestive teaching communicative method on the level of the hidden reserves of the human mind*. Vienna, Austria: Dr. Georgi Lozanov International Centre for Desuggestology.

REFERENCES

- Bliznichenko, L. A. (1966). Vvod i zakreplenie informacii v pamjati cheloveka vo vremja estestvennogo sna. Kiev, SSSR: Naukova dumka.
- Kitajgorodskaja, G. A. (1982). Metodika intensivnogo obuchenija inostrannym jazykam. Moskva, SSSR: Vysshaja shkola.
- Martynova, R. Yu. (2002). Systemno-komunikativnyj sposib navchannia inozemnykh mov. Ukrains'kyj patent. № 48831.
- Martynova, R. Yu. (2017). Zahal'na kharakterystyka kompresijnogo metodu intensyvnoho navchannia inozemnykh mov. V Hlobal'ni vyklyky pedahohichnoi osvity v universytets'komu prostori. Materialy III Mizhnarodnogo Konhresu, m. Odesa, 18-20 travnia 2017 (ss. 546-547). Odesa, Ukraina: Vydavnychyj dim “Hel'vetyka”.
- Serdjukov, P. I. (1984). Osnovy intensivnogo kursa obuchenija inostrannym jazykam. Kiev, SSSR: Vishha shkola.
- Tarnopol'skij, O. B. (2008). Metodika anglojazychnogo pogruzhenija v obuchenii anglijskomu jazyku i special'nym disciplinam v jekonomicheskikh vuzah. Dnepropetrovsk, Ukraina: DUEP.
- Shvarc, I. E. (1973). Relaksopedija kak sredstvo intensivifikacii uchebno-vospitatel'nogo processa. V Problemy suggestologii. Tezisy dokladov I Mezhdunarodnogo simpoziuma po problemam suggestologii, 5-10 ijunja 1973 (ss. 350-357). Sofija, Bolgarija: Nauka i iskusstvo.
- Shehter, I. Ju. (1977). Rol' smysloobrazovatel'nyh processov pri recheporozhdenii. Voprosy filosofii, 12, 68-74.
- Shhukin, A. N. (2008). Sovremennye intensivnye metody i tehnologii obuchenija inostrannym jazykam. Moskva, Rossijskaja Federacija: Filomatis.
- Bodnar, S. (2017). Sharacterization of speech material according to the essence of compressive method of intensive teaching foreign languages. Nauka i Osvita, 10, 24-31.
- Cummins, J. (1998). Immersion education for the millennium: What have we learned from 30 years of research on second language immersion? In M. R. Childs & R. M. Bostwick (Eds.), *Learning through two languages: Research and practice. Second Katoh Gakuen International Symposium on Immersion and Bilingual Education* (pp. 34-47). Japan: Katoh Gakuen.
- Johnson, R., & Swain, M. (1997). *Immersion education: International perspectives*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Lozanov, G. (2005). *Suggestopaedia – desuggestive teaching communicative method on the level of the hidden reserves of the human mind*. Vienna, Austria: Dr. Georgi Lozanov International Centre for Desuggestology.